

9. *Кістерська Л. Д., Матвеева Л. В.* Загублені президенти (з історії академії наук України). Київ: Т-во «Знання», 1991. 48 с.
10. Мала енциклопедія етнодержавознавства. Київ: Генеза; Довіра, 1996. С. 829—830.
11. *Матвеева Л. В.* М. П. Василенко та його роль в утворенні Української Академії наук // Вісник Національної академії наук України. 2006. № 6. С. 34—38.
12. *Онищенко О. С.* Роль М. П. Василенка у формуванні концепції та за-снуванні національної бібліотеки Української держави // Вісник Національної академії наук України. 2006. № 6. С. 17—25.
13. *Сирота Л.* Василенко Микола Прокопович // Українська журналістика в іменах: матеріали до енциклопед. слов. Львів, 2005. Вип. 12. С. 534—536.
14. *Усенко І. Б.* Основоположник української історико-правової науки // Вісник Національної академії наук України. 2006. № 6. С. 30—34.
15. *Шемчученко Ю. С.* Сторінки життя і творчості // Вісник Національної академії наук України. 2006. № 6. С. 26—30.
16. Юридична Енциклопедія : у 6 т. Київ: Укр. Енцикл., 1998. С. 309—310.

Мальвіна Михалюк

РОМАН КУПЧИНСЬКИЙ ЯК АВТОР ТА ОБ'ЄКТ САТИРИ НА СТОРІНКАХ САТИРИЧНО-ГУМОРИСТИЧНОГО ЖУРНАЛУ «ЗИЗ» (1924—1933 pp.)

Досліджено сатиричний доробок Романа Купчинського у гумористичному часописі «Зиз» протягом 1924–1933 pp.; проаналізовано усі гумористичні описи, згадки та ілюстрації, присвячені автору.

Ключові слова: Роман Купчинський, гумористичний журнал «Зиз», сатиричний доробок, сатиричний об'єкт, тематичні аспекти фейлетонів.

The satirical works of Roman Kupchinskyi in the humorous magazine «Zyz» during 1924–1933 have been investigated, all humorous descriptions, references and illustrations devoted to the author have been analyzed.

Keywords: Roman Kupchinskyi, humorous magazine «Zyz», satirical work, satirical object, thematic aspects of satire.

Актуальність обраної теми полягає у тому, що вивчення сатиричного доробку Романа Купчинського на сторінках журналу

сатири та гумору «Зиз» розкриває унікальність творчої спадщини митця.

Мета дослідження — висвітлити основні тематичні лінії сатири Р. Купчинського, виокремити та проаналізувати твори, що розкривають політичні, виховні, культурні аспекти життя українців у період польської окупації.

Новизна теми полягає у тому, що ніхто з дослідників не приділяв належної уваги аналізу особистості автора на сторінках часопису «Зиз», не акцентувалося уваги на постаті Р. Купчинського власне як об'єкта сатири.

Роман Купчинський був багаторічним співробітником журналу сатири та гумору «Зиз», що намагався завдяки сатиричним творам активізувати суспільно-політичне життя українців після того, як території Галичини опинилися під владою Другої Речі Посполитої. Оскільки автор співпрацював ще з часописом «Діло» у ці роки [19], то здавалося б логічним, що теми фейлетонів мали б перегукуватись і повторюватись. Однак позиція автора стосовно цього була ним саркастично озвучена в одному з фейлетонів журналу «Зиз»: «...редакторові “Зиза” завдячую те, що всі кепські і нецензурні фейлетони, які не йдуть до “Діла”, поміщує в своєму шанованому органі, який може тому так кепсько стоїть» [37]. Якщо порівнювати зміст фейлетонів цих видань, то можна зробити висновок, що фейлетони, написані для сатиричного часопису, наповнені менш глибоким змістом, не мають першочергового завдання пробудити свідомість громадян, примусити замислитися чи змінити модель поведінки. Вони переважно розважального характеру, легкі до сприймання та здебільшого жартівливі. Автор використовує багато побутових сюжетів. Натомість те, «що його пече», він уміщував у фейлетонах «Діла». У «Зизі» він займав розважливішу позицію, переважно писав оглядові, лірико-поетичні фейлетони, але не полишав і проблемної фейлетоністики, тому висвітлював питання політики і польсько-українських відносин, зокрема ставлення до національних меншин у Другій Речі Посполитій, порушував питання мови.

У Ризькому мирному договорі від 18 березня 1921 р. йшлося про те, що національні меншини мають право розвивати рідну мову і культуру. Однак на практиці цей закон не мав жодної чинності,

хоча «під тиском міжнародної спільноти Польська держава у своїх конституційних актах змушена була задекларувати принцип рівноправності усіх громадян і поваги до етнічних, расових, релігійних і мовних меншин. Конституція 1921 р. гарантувала своїм громадянам право збереження їхньої національності, розвиток мови та національних особливостей» [21].

Польська влада, враховуючи високу національну свідомість українців, постійно вела на підконтрольних теренах Галичини таку національну та мовну політику, щоб поступово асимілювати українське населення. Цікавий факт: законом про мову було оголошено обов'язковою умовою, «щоб польська мова була основною для використання державно-адміністративними органами та органами самоуправління, установами зв'язку і на залізничному транспорті» [15].

Через заборону розмовляти рідною мовою українці у громадському транспорті спілкувалися польською, тому важко було ідентифікувати своїх, співвітчизники розмовляли мовою загарбника і часто не знали, що перед ними сидить свояк. Таку ситуацію описує автор у фейлетоні «Польський вагон», де всі пасажери, дотримуючись закону, розмовляли польською, допоки не почули рідної мови у салоні вагона, і тоді почала «гомоніти українська мова». Автор зауважує: «...цілий вагон, як був польський до часу, так раптово став українським... часто буває, що червоне стає білим, а червонобіле — жовто-синім» [34].

Також бачимо реакцію автора на міжнародні політичні події, що пов'язані з військовим переворотом Ю. Пілсудського, у фейлетоні «Бідне “Слово Польське”!» [24]. Дослідниця української сатирично-гумористичної преси Галичини Л. В. Сніцарчук зазначає, що у цьому фейлетоні «висміяно позицію польського часопису “Słowo Polskie” щодо “авантури у Варшаві”, який неодноразово подавав “неправдиву” інформацію про “бунтаря Пілсудського”, заяви президента Войцеховського, що тільки “по його трупі прийде Пілсудські до влади”, Галактіон Чіпка (Р. Купчинський) пояснював, що, очевидно, вислів “труп” треба сприймати у “дипломатично-політичним значінні”, бо, як відомо, Войцеховський “зрікся уряду”» [22].

Сатиричну спадщину Р. Купчинського, що збереглася на сторінках «Зиза», можна поділити на дві групи. Це — гумористично-

сатиричні вірші на злободенні теми, де автор висвітлював проблему, яка була актуальною у цей період, та фейлетони (політичні, проблемні, побутові, розважальні). Вступні вірші, що друкувалися на першій або другій сторінці, розкривали тематику кожного конкретного числа часопису. Якщо фейлетоністика автора має більш розважливий характер, то короткі вірші політичної тематики влучно передають становище, яке склалося на політичній арені Європи після Першої світової війни. Деякі з них були частково конфісковані цензурою, як-от «Галицька колисанка» [7].

Про те, що світові політики не можуть знайти компроміс і «мирові угоди» не змінюють міжнародну ситуацію і жодна країна не дотримується задекларованих рішень, йдеться у віршах Галактіона Чіпки «На шпильках політики» [31] та «Великодні дзвони» [26]: «“Свобода, свобода, свобода!” Реве на Кремлі калакол... І “Ванька” не господар, І пухне з голоду “хахол”» [26].

Сатирик не оминає проблем, що різко постали перед окупованою Галичиною. Наприклад у фейлетонах «Таргі Вєходнє» [35] — торгово-господарські виставки у Львові впродовж 1920–1930-х рр., на які з'їжджалися промисловці з усього світу [1], та «Місяць книжки» [8], де пропагувалося придбання власне українських книг та підтримання вітчизняного книгодруку [14].

Автор порушує також проблему байдужості до великих людей за життя, зате пошану і визнання їх після смерті: «Поете! Не гризись! Бо як тебе не стане, все зміниться як цвітка на росі, громада закричить: “А бачите країни який талант ми вихухали всі!?”» [33]. Адже не бачили співвітчизники автора користі у творчих професіях, це було непрестижно і малоприбутково. Меркантильність людей призводила до визнання лише службових професій, натомість інші вважалися непрестижними. Автор закликає українців цінувати своїх геніїв за життя і полегшувати їм долю, бо творчі люди як діти, вони не пристосовані до цього світу. Крім того, українські товариства традиційно захоплювалися відзначенням різних дат, зокрема і дати смерті Івана Франка. Тому автор пише дошкульний фейлетон «Що я кому завдячую» [37] з метою закликати співвітчизників більше уваги приділяти живим митцям, які опинилися в нужді, і не бути байдужими до проблем і потреб творчих особистостей.

На сторінках гумористичного журналу нерідко порушувалася проблема нетерпимості, непримирення, суперечок, полемічних де-

батів між представниками української еліти, зокрема політичної, що умовно можна охарактеризувати терміном «галицька калабаня». Такий стан речей був неприпустимий, на думку авторів журналу, в окупаційних умовах, в яких існувала Україна. Роман Купчинський був одним з небагатьох поетів, яким надавалася честь відкривати першу сторінку часопису сатиричним віршем на злобу дня — їй присвячувався увесь номер «Зиза». Зокрема, гостросатиричним є вірш «Під весну», і цілком логічною є ілюстрація, вміщена під віршем. На ній зображено, як чубляться два часописи — «Рада» та «Новий Час», і вміщено слова автора: «Знову почали рахкати від раня / Найбільш крикливі жаби українські. / Одні безрадно вічну радять Раду, / Другі бездільно вічне Діло діють». Автор влучно розставляє акценти на великі літери в тексті вірша і завершує його словами: «Всім їм здається, що вони сповняють / Якусь велику місію для роду / Та багна гірше як давно вонають, / Бо жаби тільки каламутять воду» [32].

Полеміці між часописами присвячено також фейлетон «Вплив весни» [27], де порушено гостре питання, що виникло між представниками різних часописів. У звичній манері Р. Купчинський описує суперечку, що велася між редактором «Діла» Василем Мудрим («на старім, але ще сильнім коні виїхав Мудрий») та редактором «Нової Зорі» Осипом Назаруком («на молодій, але норовистій кобилі Назарук»), як «жажду погерцювати на турнірі».

У фейлетоні «В погоні за сензацією» Галактіон Чіпка акцентував питання пресової етики та взяття відповідальності за написане. Часто часописи ласі на сенсації і неперекірливі щодо матеріалів, які друкують, хоча своїми діями вони можуть зіпсувати достойну репутацію та чесне ім'я людини, а також не думають про наслідки, до яких це призведе: «Часописи, то так, як ті ворони на трупа, — ждуть на сенсації дня. Не розбирають, не розглядають — аби лиш сенсація» [25].

Однак, побіч того, що автор критикує пресодруки за чвари між собою, неперевіреність інформації, гонитву за сенсаціями та наклепи, його гостра критика не оминає і звичайних читачів, що нерідко, такі байдужі до видання, стають причиною припинення виходу того чи іншого часопису. На думку автора, причина полягає у ментальності українців, які вважають, що редакція не повинна ма-

ти претензій до читачів стосовно передплати. Таку аудиторію Чіпка називає «безплатними передплатниками» з життєвою позицією, що «досить того, що люди читають твори, чого жадати ще заплату за газету». Унаслідок такого ставлення часопис занепадає, а головний редактор після року видання «дістає постійну чорну меланхолію» [29].

Оскільки часопис постійно долав фінансові труднощі, а гумористичних видань було мало, адміністрація журналу вирішила видати календар-альманах «Зиза», про що повідомлялося у ч. 15 за 1 серпня 1925 р. [4]. Редактором календаря став Р. Купчинський, про що він і пише у фейлетоні «Моя нова професія»: «Появиться Календар-Альманах “Зиза”, найбільший форматом з усіх календарів і призначений на прекрасну ціль: дати спрому мені: стати “на ноги”, а декому тріснути зі сміху» [30]. У вступному слові до самого календаря автор жартівливо зазначає, для чого видаються календарі: «Суспільність усе таки довідається, коли слідуючий Великдень і хто вмер з чільніших громадян, а попри те може відкриє який новий літературний талант» [6]. Окрім стандартних відомостей, притаманних календарю, як-от: українські та латинські свята на кожен день, астрологічні пророцтва, господарські поради на кожен місяць, знаходимо і сатиричні твори авторів «Зиза», таких як Chat noir (Роман Голян), Володимир Островський, Орест Ордан (Михайло Рудницький), Ельф (Осип Боднарівич) і, звичайно, Роман Купчинський, що писав у календарі під звичним псевдонімом Галактіон Чіпка та криптонімом Г. Ч. Зазначимо також, що у виданні вміщено ребус п. н. «Загадка» — т. зв. «хрестикову загадку», що набувала «загальної пошесті» у досліджуваній період. За розв’язку «загадки» читачів нагороджували «Календарем-Альманахом [“Зиза”] на 1926 рік», а словами-розгадками були імена співробітників журналу — «Василь Панейко» та «Галактіон Чіпка» [13]. Цей ледь помітний нюанс тонко підкреслює роль автора у часописі та його популярність серед читачів.

Нерідко фейлетони Р. Купчинського привідкривали внутрішнє життя співробітників часопису «Зиз». Цікавим є фейлетон, в якому Чіпка описує свою розмову з редактором Левком Лепким (1925 р. ч. 2 редагувати часопис почав Левко Лепкий (псевд.: Льоньо Швунг, Зиз, Леле), який обіймав цю посаду до листопада 1928 р.) [22], що

запропонував Чіпці подати фейлетон «Про що-небудь... Щось, що тебе пече, а чого в “Ділі” не можеш написати». Галактіон думав, щоб таке написати: «Може про черевики, які мені печуть на носиках... може про вірителів, які мені кожного дня припікають за довги?! ... може про нашу політику, від якої кров мені в серці запеклася?!», і в результаті тривалих роздумів Чіпка взяв тему, яка «не надається ні до “Діла”, ні до “Зиза”, хоч надається до ... жіночого монастиря, на щастя не нашого» [36].

До ювілею «Зиза», у ч. 1 за 1930 р., була вміщена ілюстрація, що зображувала десять співробітників часопису, які пишуть, декламують, грають на інструментах для одного чортика, що сидить у кріслі. На дев'ятій сторінці номера є роз'яснення цієї карикатури, а також сатиричний опис кожного зображеного на ілюстрації п. н. «Характеристика співробітників “Зиза” і їх творчости» [39]. Під дев'ятим номером у списку охарактеризовано Чіпку Галактіона: «Найстарший співробітник “Зиза”. Талановитий, але вже змарнований... Як прочитав новий правопис, то зламав перо і сказав: “Більше писати не буду, бо не знаю як”» [18]. Враження автора від нового правопису відтворено також карикатурою «З сімейного життя Чіпки» за 1 січня 1930 р. [12], де сміх — це реакція на «найновіший правопис Возняка...».

У ч. 1 за 1933 р., присвяченому десятиліттю видання «Зиз», у вигляді ялинкових прикрас на «Ювілейній ялинці “Зиза”» зображено співробітників часопису авторства Е. Козака (псевд. Еко) під логотипом того ж номера. Зокрема, каркас «Зиза» тримали Леле (Левко Лепкий), Мольо (Микола Голубець), Гольтіпака (Анатоль Курдидик), Орест Ордан (Михайло Рудницький), Ромцьо Малий (Роман Пашківський), Альтер Его (Роман Голяян) і, звичайно, Галактіон Чіпка (Роман Купчинський). Ялинкова іграшка у вигляді зайчика з підписом «Чіпка» символізує мисливський хист Р. Купчинського, що доповнює і дружній шарж на автора з епіграмою: «Де заяця, лиса і дівчини дрібка, там напевно їх вполює Галактіон Чіпка» [20, с. 1]. У цьому ж числі подано також дружні шаржі на працівників редакції, виконані Е. Козаком (псевд. Еко), об'єднані заголовком «Ревія наших співробітників» [20, с. 6].

Окремо варто зазначити, що цілий пласт сатири у «Зизі» присвячений гротесковому українському театру ляльок «Вертеп наших

днів», який у січні 1926 р. був заснований Л. Лепким та Р. Купчинським, що стали й авторами написаних текстів. Як зазначає у своїх спогадах Е. Козак: «Це була добра сатира, авторами якої були Роман Купчинський та Льоньо Лепкий, а виконавцями — Григор Ничка, Владзьо Гірняк та Луць Лісевич. Ляльки виконував мистець Андрій Коверко... театр наробив тоді багато шуму та переїхав цілу нашу Галичину» [16].

У ч. 11 за 1928 р. у часописі «Зиз» опубліковано «виїмок з III-ої дії» «Вертепу наших днів» [2], але ще раніше, у ч. 9 за 1926 р., текст п. н. «Вертеп наших днів» доповнено ілюстрацією «Пливем по морі тьми» [3] з підписом «Галактіон Чіпка і Леле з Вертепом», де зображено задуманого Р. Купчинського з пером у руці в процесі творення текстів для «Вертепу» та Л. Лепкого зі світильником у руках на носі корабля, що освічує шлях. З цього зображення чітко видно, як розподілено ролі засновників відомого українського театру ляльок.

Окрім того, що Чіпка був невтомним працівником часопису і під його сатиричне перо потрапляв не один нещасливий, але і він нерідко ставав мішенню для кпинів на сторінках «Зиза». Ілюстрація «Епохальний винахід» зображує Галактіона Чіпку, який стріляє по підставному зайцеві, вміщеному в клітку, з глузливим підписом: «Один з найбільших мисливих нашої доби п. Галактіон Чіпка, винайшов спеціальний ловецький прилад, який на майбутнє облекшить лови не тільки для всіх запалених ловців, але й для членів товариства “Тур” у Львові» [10]. Він також став героєм обкладинок журналу «Зиз» за 15 лютого 1928 р. п. н. «З ловецьких пригод Галактіона Чіпки» (суть зображення у тому, що Чіпка не розібрався, що застрелив не «дикого осла», а «дикого кандидата») [11] та за 20 січня 1933 р. п. н. «Вовки у Львові» [5] (на цій ілюстрації він заявляє, що «вовків не стріляю, тільки серни...»).

Галактіон Чіпка став об'єктом сатири і в замітках: «Чіпка на ловах» [38], де в жартівливій формі показано любов автора як до мисливства, так і до жіноцтва; «Г. Чіпка на ловах» [9]; «Також мисливий» [23] і «Жура “Тура” (Ловецька авантура)» [17], де Л. Лепкий (під псевд. Леле) присвячує Галактіону вірш, що є реакцією на фейлетон з «Діла» за 6 листопада 1924 р. п. н. «З “фузією” і без “фузії”» [28]. В останньому фейлетоні Чіпка розкритикував «Укра-

їнські Митрополічі Добра» — земельні церковні угіддя, в яких не знайшлося місця для прийняття українських мисливців, — саме національна ознака стала причиною недоброзичливого ставлення до мисливців українського товариства «Тур». Здогадуємося, що ця гостра публікація не сподобалася митрополії, вона здійняла галас і, можливо, нашкодила товариству «Тур», але однозначно не пройшла повз увагу громадськості, чого і домагався автор, який був нетерпимий до будь-якої несправедливості.

Отже, аналізуючи доробок Р. Купчинського у журналі сатири та гумору «Зиз», варто зазначити, що автор публікувався там від першого номера і до завершення виходу часопису (1924–1933 рр.), тематика його творів дуже різноманітна. Сатирик не оминає увагою актуальні події того періоду, виступає автором вступних віршів, що коротко і влучно описують становище на політичній арені Європи після Першої світової війни, також пише фейлетони на суспільно-політичні, побутові, культурно-ментальні теми. Автор під прикриттям сатири порушував гострополітичні теми, висміював недоліки преси, закликав співвітчизників припинити чвари та безкінечні полеміки, виховував молодь. Постав він перед нами і як редактор «календаря-альманаху», а також як засновник та автор текстів, написаних для українського театру ляльок «Вертеп наших днів». Нерідко Р. Купчинський і сам ставав мішенню колег-сатириків того ж часопису за свою любов до полювання і не тільки. Проте однозначним є той факт, що він як автор користувався популярністю серед читацької аудиторії, його знали, любили і читали його фейлетони, які описували дійсність без прикрас.

1. *Безсмертний А.* «Східні торги» у Польщі 1920-ті—1930-ті рр. XX ст. // *Історична панорама: зб. наук. ст.* ЧНУ. Чернівці, 2014. Вип. 19. С. 55–68.
2. Вертеп наших днів (Виїмок з III-ої дії) // *Зиз.* 1928. 1 черв. (ч. 11). С. 3–4.
3. Вертеп наших днів (Галактіон Чіпка і Леле з Вертепом) // *Зиз.* 1926. 15 трав. (ч. 9). С. 4.
4. Від редакції // *Зиз.* 1925. 1 серп. (ч. 15). С. 6.
5. Вовки у Львові // *Зиз.* 1933. 20 січ. (ч. 2). [Титул].
6. Вступне слово // *Зиз: Календар-альманах на 1926 рік / зредагував Галактіон Чіпка.* Львів, 1926. С. 4.

7. Г. Ч. [*Чіпка Галактіон*]. Галицька колисанка // Зиз. 1924. 1 груд. (ч. 3). С. 2.
8. Г. Ч. [*Чіпка Галактіон*]. Місяць книжки // Зиз. 1925. 15 жовт. (ч. 19). С. 1.
9. Г. Чіпка на ловах // Зиз. 1927. 1 груд. (ч. 13). С. 5.
10. Епохальний винахід // Зиз. 1927. 1 січ. (ч. 1). С. 5.
11. З ловецьких пригод Галактіона Чіпки // Зиз. 1928. 15 лют. (ч. 4). [Титул].
12. З сімейного життя Чіпки // Зиз. 1930. 1 січ. (ч. 1). С. 4.
13. Загадка // Зиз. 1926. 1 лют. (ч. 2). С. 7.
14. *Зубрицький І.* Особливості промоції та збуту української видавничої продукції у Галичині впродовж 20–30-х рр. ХХ ст. // Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства. Львів, 2012. Вип. 2 (20). С. 337–350.
15. *Кавулич О.* Проблема українського шкільництва крізь призму суспільно-політичних часописів Галичини міжвоєнного періоду (1919—1939) // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність. 2018. Вип. 17. С. 544.
16. *Козак Едвард-Еко.* Торги у четверги // Сучасність. 1984. Ч. 9 (281). С. 60.
17. *Леле [Ленкий Левко].* Жура «Тура» (Ловецька авантура) // Зиз. 1925. 1 лют. (ч. 3). С. 7.
18. *Люшня [Козак Едвард].* Чіпка Галактіон // Зиз. 1930. 1 січ. (ч. 1). С. 9.
19. *Михалюк М.* Часопис «Діло» як платформа журналістських виступів Романа Купчинського (1924—1939) // Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства. Львів, 2017. Вип. 7(25). С. 412–427.
20. Ревія наших співробітників // Зиз. 1933. 1 січ. (ч. 1). С. 1, 6—7.
21. *Руда О.* Мовна політика Другої Речі Посполитої та Чехословацької республіки в сфері освіти (на матеріалах Галичини і Закарпаття) // Проблеми слов'янознавства. 2016. Вип. 65. С. 53—64.
22. *Сніцарчук Л.В.* Українська сатирично-гумористична преса Галичини 20—30-х рр. ХХ ст.: історико-функціональний аспект та інтерпретаційні особливості. Львів, 2001. С. 122.
23. Також мисливий // Зиз. 1933. 1 січ. (ч. 1). С. 5.
24. *Чіпка Галактіон.* Бідне «Слово Польське»! // Зиз. 1926. 15 трав. (ч. 9). С. 2.
25. *Чіпка Галактіон.* В погоні за сензацією // Зиз. 1925. 1 жовт. (ч. 18). С. 4.
26. *Чіпка Галактіон.* Великодні дзвони // Зиз. 1933. 15 квіт. (ч. 8). С. 2.
27. *Чіпка Галактіон.* Вплив весни // Зиз. 1930. Ч. 8. С. 2.

28. *Чіпка Галактіон*. З «фузією» і без «фузії» // Діло. 1924. 6 листоп. (ч. 248). С. 2 — 3.
29. *Чіпка Галактіон*. Замість новорічного слова // Зиз. 1927. 15 січ. (ч. 2). С. 2.
30. *Чіпка Галактіон*. Моя нова професія // Зиз. 1925. 15 листоп. (ч. 21). С. 7.
31. *Чіпка Галактіон*. На шпильях політики // Зиз. 1933. 5 лют. (ч. 3). С. 2.
32. *Чіпка Галактіон*. Під весну // Зиз. 1927. 24 квіт. (ч. 8—9). С. 1.
33. *Чіпка Галактіон*. Поетові // Зиз. 1926. 1 черв. (ч. 10). С. 1.
34. *Чіпка Галактіон*. «Польський вагон» // Зиз. 1927. 24 квіт. (ч. 8—9). С. 4.
35. *Чіпка Галактіон*. Таргі Вихідні // Зиз. 15 верес. (ч. 17). С. 1.
36. *Чіпка Галактіон*. Що де надається // Зиз. 1927. 1 берез. (ч. 5). С. 6.
37. *Чіпка Галактіон*. Що я кому завдячую // Зиз. 1927. 15 лют. (ч. 4). С. 4.
38. Чіпка на ловах // Зиз. 1924. 1 листоп. (ч. 1). С. 6.
39. Ювілей «Зиза» // Зиз. 1930. 1 січ. (ч. 1). С. 9—10.

Зоряна Наконечна

РЕДАКТОРСЬКИЙ І ПУБЛІЦИСТИЧНИЙ ДОРОБОК ІВАНА ЗУБЕНКА В УКРАЇНСЬКІЙ ТА ЗАКОРДОННІЙ УКРАЇНОМОВНІЙ ПРЕСІ (20—30-ті рр. ХХ ст.)

Досліджено редакторську та публіцистичну діяльність Івана Зубенка; зафіксовано таборові, коломийські, львівські часописи, у виданні яких він брав активну участь; визначено тематику його публікацій, розкрито два криптоніми, якими послуговувався.

Ключові слова: *Іван Зубенко, письменник, публіцист, редактор, національно-визвольні змагання українського народу, часопис, стаття, замітка, тематика.*

The I. Zubenko editorial and publicistic work has been researched; the camp, Kolomyia and Lviv magazines published by his active participation, have been recorded; his publications topics have been determined, as well as his two cryptonyms have been revealed.

Keywords: *Ivan Zubenko, writer, publicist, editor, national liberation struggle of the Ukrainian people, magazine, article, news item, topics.*

Цьогоріч (25 вересня) минуло 130 років від дня народження українського письменника, літературного критика, редактора, пу-